การปรับตัวของภาครัฐ

ในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

รองศาสตราจารย์ ดร.นวลน้อย ตรีรัตน์

ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาระสำคัญ

1. สถานการณ์และภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศไทย
2. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาภาครัฐ ในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

สถานการณ์และภาพรวม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ของประเทศไทย

The 10 most competitive Asia-Pacific economies

WORLD ECONOMIC FORUM
COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

Country	Global rank*
Singapore	2
Japan	6
Hong Kong	7
Taiwan, China	15
New Zealand	16
Malaysia	18
Australia	21
Korea, Rep.	26
China	28
Thailand	32

Source: The Global Competitiveness Report 2015-2016
*Asia-Pacific 2015- 2016 rank out of 140 economies

The 12 pillars of competitiveness

The Global Competitivenes Report 2015-2016

WORLD ECONOMIC FORUM
COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

	Rank	Score
Global Competitiveness Index	32	4.6
1st Institution	82	3.7
2nd Infrastructure	44	4.6
3rd Macroeconomic Environment	27	5.7
4th Health & Primary Education	67	5.8
5th Higher Education & Training	56	4.6
6th Goods Market Efficiency	30	4.7
7th Labour Market Efficiency	67	4.2
8th Financial Market Development	39	4.4
9th Technological Readiness	58	4.2
10th Market Size	18	5.2
11th Business Sophistication	35	4.4
12th Innovation	57	3.4

Thailand Economic Growth rate (%), 2495-2558

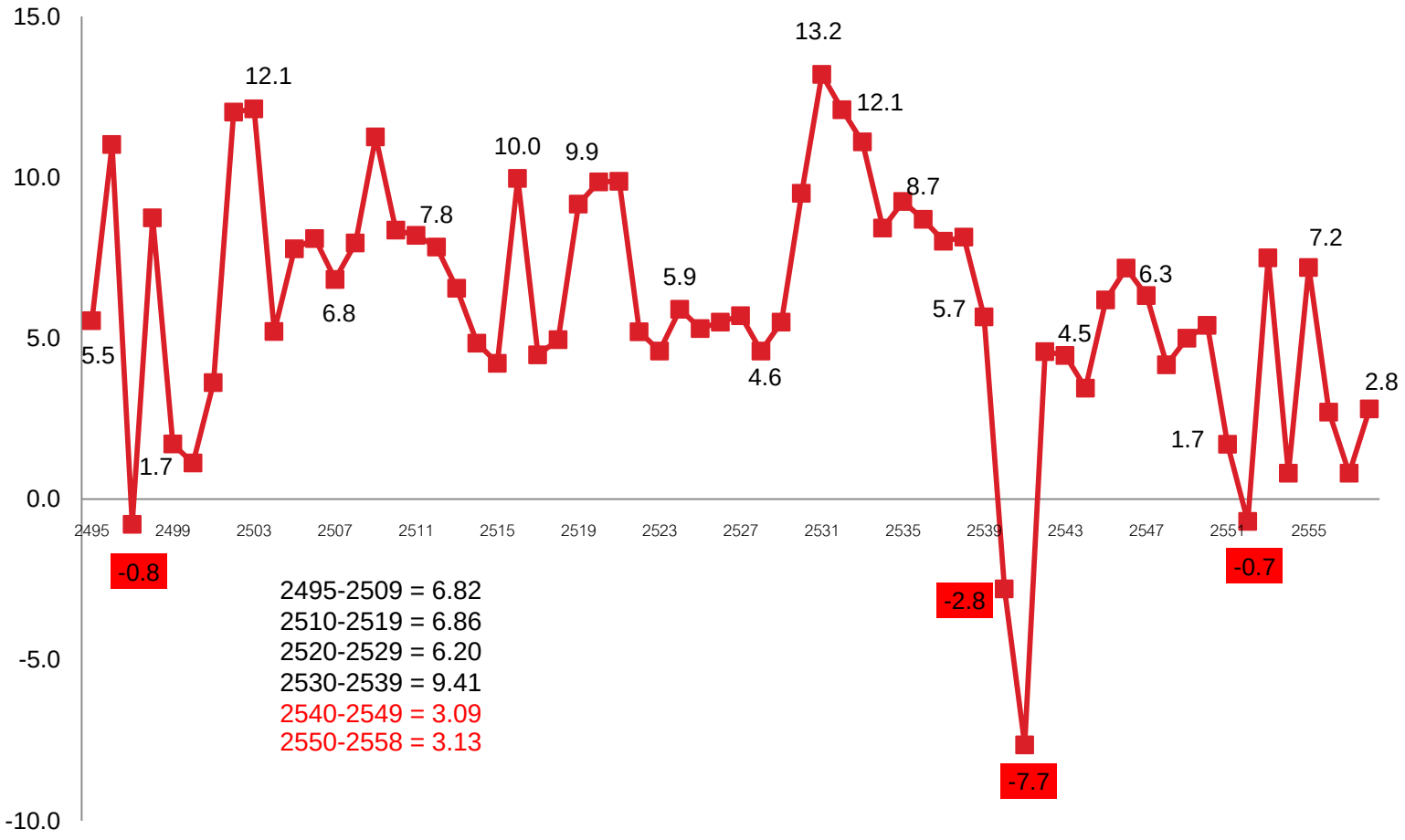

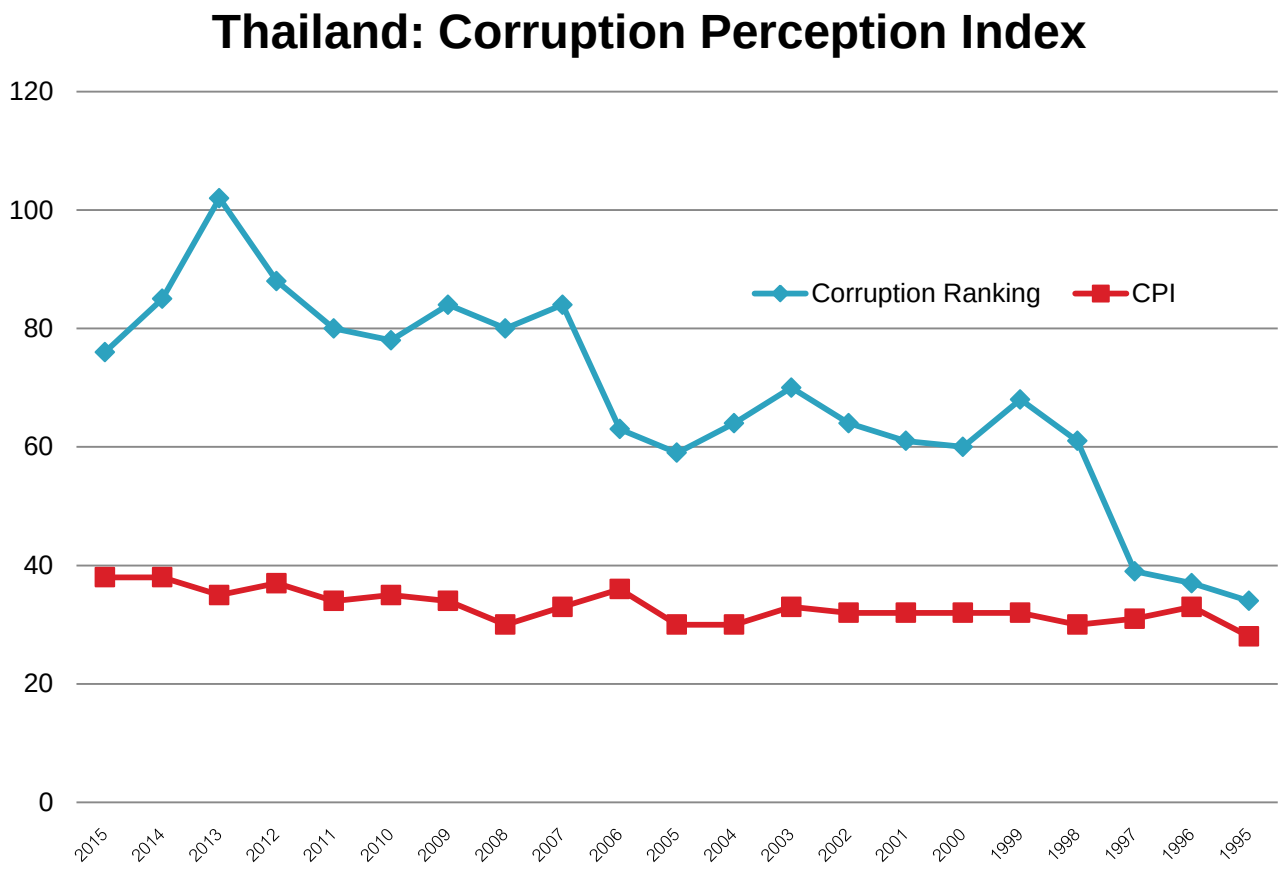
Thailand: Corruption Perception Index
120
100
80
60
40
20
0
Corruption Ranking
CPI
2015
2014
2013
2012
2011
2010
2009
2008
2007
2006
2005
2004
2003
2002
2001
2000
1999
1998
1997
1996
1995

(ร่าง) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับลงประชามติ 2559)

- หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗.....

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการ**นำเทคโนโลยี**ที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มี**การบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน**เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

.....

(๕) ให้มี**การปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ**ให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ที่มา

- **แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**
  กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (เมษายน 2559)
- **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2559-2561)**
  สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (พฤษภาคม 2559)

ภาพรวมนโยบายของประเทศไทย

ที่มา : แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE)

หมายถึง เศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(หรือเรียกว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ทันยุคสมัย)

เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการผลิตการดำเนินธุรกิจ

การค้า การบริการ การศึกษา การสาธารณสุข การบริหารราชการแผ่นดิน

รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น

ที่มา : กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
(http://www.mict.go.th/view/1/Digital%20Economy)

Digital Government

การออกแบบและปรับเปลี่ยนรูปแบบบริการของรัฐ โดยอาศัยข้อมูลดิจิทัลเพื่อสร้างบริการของรัฐในรูปแบบใหม่ผ่านเทคโนโลยี Mobile Social Cloud Technology ในยุคอินเทอร์เน็ต โดยมีลักษณะ 3ประการได้แก่

1)**Reintegration:** การบูรณาการการทางานของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการกากับควบคุมการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

2)**Needs-based holism:** การปรับปรุงองค์กรภาครัฐเพื่อให้เกิดการให้บริการสาธารณะที่ให้ความสาคัญต่อความต้องการของพลเมืองมาเป็นศูนย์กลาง

3)**Digitalization:** การใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการนำระบบบริหารสารสนเทศ มาใช้ รวมถึงการให้ความสาคัญต่อการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งจะเข้ามาแทนที่วิธีการทางานแบบเดิม

Ref : http://www.digitalthailand.in.th/glossary/glossary2

ที่มา : สานักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

นโยบายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

วิสัยทัศน์แผนชาติปี 2570

- ปรับฐานเศรษฐกิจสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์
- เตรียมรับภาวะโลกร้อน รู้วิกฤติ สร้างโอกาสการพัฒนา
- เตรียมคนและสังคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ
- สร้างความสมานฉันท์ในสังคม เพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนในการพัฒนา

นโยบายรัฐบาลด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (ข้อ 6.18)

1. วางรากฐาน DE ให้ขับเคลื่อนได้จริง
2. การผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ DE โดยตรง
3. ใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและบริการอื่นๆ โดยเฉพาะภาคสื่อสารและบันเทิง
4. ใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

กรอบแนวคิด-ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนชาติ # 12)

1. Stable & Secure Growth (สร้างความมั่นคงให้กับประเทศ)
2. Inclusive Growth (ลดความเหลื่อมล้ำ)
3. Growth & Competitiveness (หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง)
4. Green Growth (เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม)

ICT2020

Vision: Smart Thailand
"ICT เป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญาเศรษฐกิจไทย สู่การเติบโตอย่างยั่งยืน สังคมไทย สู่ความเสมอภาค"

ที่มา : แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เป้าหมาย ๑๐ ปี

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก

ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศใน World Competitiveness Scoreboard อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๑๕ อันดับแรก

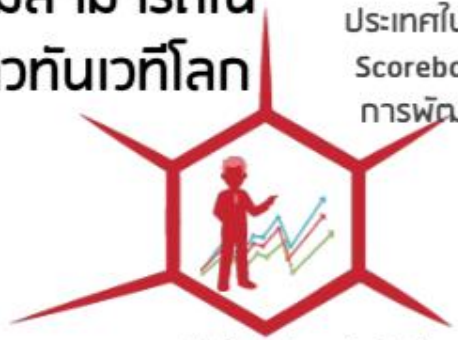

อุตสาหกรรมดิจิทัลมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง โดยสัดส่วนมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลต่อ GDP เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ ๒๕

๒. สร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางสังคม

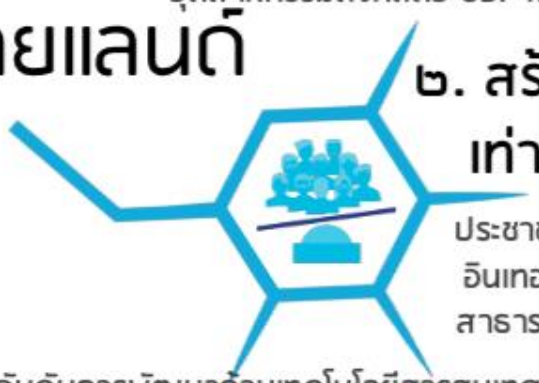

ประชาชนทุกคนต้องสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอันถือเป็นสาธารณูปโภคพื้นฐานประเภทหนึ่ง

อันดับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศในดัชนี ICT Development Index (IDI) อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๔๐ อันดับแรก

๓. พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัล

ประชาชนทุกคน มีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (Digital Literacy)

๔.ปฏิรูปภาครัฐ

อันดับการพัฒนาด้านรัฐบาลดิจิทัล ในการจัดลำดับของ UN e-Government rankings อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาสูงสุด ๕๐ อันดับแรก

ดิจิทัลไทยแลนด์

ที่มา : แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่มา : แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ที่มา: สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔.
ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล
โปร่งใส อำนวยความสะดวก รวดเร็ว เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว

- บริการของภาครัฐตอบสนองการบริการประชาชน ผู้ประกอบการทุกภาคส่วน ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ
- มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ การจัดเก็บและบริหารฐานข้อมูลที่บูรณาการไม่ซ้ำซ้อน สามารถรองรับการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน และการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้สะดวก และเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔.๑ พัฒนาบริการอัจฉริยะสำหรับประชาชน

๔.๒ พัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อรองรับการบริการภาครัฐ

๔.๓ เพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

๔.๔ เปิดเผยข้อมูลภาครัฐและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา : แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การปรับเปลี่ยนและพัฒนาภาครัฐ
ในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

ปัญหาหลักของการพัฒนาขีดความสามารถเชิงดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐ

1. แนวทางการพัฒนาภาครัฐไทยสู่รัฐบาลดิจิทัลของหน่วยงานต่างๆ ขาดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกัน
2. ระบบต่างๆ ถูกพัฒนาในลักษณะ “ต่างคนต่างทำ” ทำให้ขาดมาตรฐานและไม่สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้
3. งบประมาณที่ได้รับไม่ต่อเนื่อง จึงไม่เกิดผลเป็นรูปธรรม
4. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้าน IT ที่เหมาะสม
5. กฎหมายรองรับการดำเนินงานอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน ยังไม่ได้ถูกนำไปใช้จริง

ที่มา : แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2559-2561)

นโยบาย กำกับ ดำเนินงาน

An analysis of Waseda -IAC e-Government Ranking Survey2015 indicates the following eight interesting findings:

(1) There is **lack of ICT human resources development in capacity building**.

(2) **Enough finance/funding** for e-Government projects is the key for success

(3) **Citizen-engagement** as digital inclusion in e-Government initiatives should be more encouraged

(4) **Various applications** for online service over the world are progressing in developed countries

(5) More attention must be paid to local e-Government issues as well as linkage between central and local governments

(6) The best practices for M-government in developing countries may increase active participation in developing countries with high usage of mobile devices

(7) **Open Government/Open Data should be implemented and shared with big data**

(8) Digital gap has become wider among developing countries in terms of accessibility, usability and affordability

แนวทางการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ดัชนี รวมถึงศึกษายุทธศาสตร์และแผนการดำเนินนโยบายด้านการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล สามารถสรุปแนวทางสำหรับประเทศไทย 4 ประการ

1. ประเทศไทยต้องสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้แก่ทรัพยากรบุคคล
2. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและมีความเชื่อมั่นต่อการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐ
3. ต้องมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การพัฒนาบริการต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

ที่มา: แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2559-2561)